методів машинного навчання, а також у стратегічній оптимізації через RL, що дозволяє максимізувати кумулятивну винагороду та захист від фінансових втрат. Дослідження також надають необхідні емпіричні дані для розробників платформ, формуючи безперервний цикл технологічного вдосконалення. Основними викликами залишаються екстремальна волатильність ринків та високі вимоги до ретельного тестування складних алгоритмічних систем (таких як DQL та Actor-Critic), оскільки їхня складність створює значний інтелектуальний бар'єр.

Список використаних джерел:

1. Телевна В. В. Аналіз перспектив розвитку онлайн трейдингу: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра: спец. 076 - підприємництво, торгівля та біржова діяльність / наук. кер. Б. Л. Ковальов. Суми: Сумський державний університет, 2022. 47 с. URI https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89432

2. Козенкова В. Д., Мовсесянц А.М. "Сучасні методи прогнозування волатильності ринків криптовалют; Modern methods of cryptocurrency market volatility prediction." *Економічний вісник Дніпровської політехніки*; Economic Bulletin of Dnipro University of Technology. 2025. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2025/1/EV20251_098-109.pdf

Меліхова Т.О.,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
Запорізький національний університет
Гальцев В.О.,
2 курс, магістр спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Запорізький національний університет

ОБЛІК ТА АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Своєчасне та достовірне відображення розрахунків з постачальниками є ключовою умовою ефективного управління кредиторською заборгованістю, підтримання платоспроможності підприємства та формування якісної фінансової звітності. У сучасних умовах стрімкого розвитку FinTech-рішень у фінансовій сфері потреба в удосконаленні веденні обліку та проведенні аудиту операцій із постачальниками набуває особливої значущості.

Цифровізація бізнес-процесів, впровадження електронного документообігу, хмарних ERP-систем, автоматизованих платформ контролю розрахунків, а також використання FinTech-інструментів у платіжних операціях підвищують вимоги до точності, швидкості та прозорості облікових процедур. Це зумовлює

необхідність адаптації методики обліку й аудиту розрахунків з постачальниками до сучасних цифрових технологій з метою підвищення ефективності роботи підприємства.

Облік розрахунків з постачальниками ведеться відповідно до НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [2] на підставі таких первинних документів: договір із постачальником; рахунок-фактура, видаткова накладна, товарно-транспортна накладна; акт приймання-передачі товарів (робіт, послуг); податкова накладна; платіжна інструкція; банківська виписка; акт звірки взаєморозрахунків із контрагентами [3].

Для обліку розрахунків із постачальниками використовується рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», який належить до пасивних. За кредитом рахунку 63 відображається виникнення заборгованості (отримання товарів, робіт, послуг), а за дебетом – її погашення (оплата постачальнику) [1].

Типова кореспонденція рахунків з постачальниками наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Типова кореспонденція рахунків з постачальниками

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	Надходження матеріалів від постачальника	201	631
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631
3	Сплачено постачальнику з поточного рахунку	631	311
4	Виявлено кредиторську заборгованість, термін якої минув	631	717
5	Проведено взаємозалік з постачальником	631	361

Джерело: згруповано авторами

У фінансовій звітності відображаються розрахунки з постачальниками у: Балансі (форма №1) розрахунки з постачальниками відображаються у складі поточних зобов'язань у рядку 1615 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги», Звіті про фінансові результати (форма №2) відповідні витрати формують собівартість реалізованої продукції, адміністративні чи збутові витрати, Примітках до фінансової звітності розкривається інформація про структуру, динаміку та строки погашення кредиторської заборгованості.

Метою аудиту розрахунків з постачальниками є підтвердження достовірності, повноти і законності відображення кредиторської заборгованості в обліку і фінансовій звітності підприємства, а також перевірка дотримання умов договірної дисципліни [4, 5].

Завдання аудиту розрахунків з постачальниками: перевірити наявність та достовірність первинних документів за операціями з постачальниками, встановити правомірність укладених договорів і відповідність їх вимогам законодавства, перевірити правильність класифікації розрахунків (поточні, довгострокові, авансові платежі), оцінити правильність відображення кредиторської заборгованості у бухгалтерських рахунках, перевірити повноту та

своєчасність погашення зобов'язань, визначити наявність прострочених боргів і оцінити ризики щодо їх непогашення, підтвердити достовірність інформації, відображення у балансі та примітках до фінансової звітності, надати рекомендації щодо вдосконалення облікової політики підприємства в частині управління кредиторською заборгованістю [4, 5].

Напрямами удосконалення розрахунків з постачальниками в умовах діджиталізації обліку та аудиту є:

1) Впровадження електронного документообігу, що забезпечує автоматичне формування, підписання та обмін первинними документами з постачальниками; використання КЕП; мінімізацію паперових документів;

2) Автоматизацію обліку розрахунків через ERP-системи, що допомагає інтеграції обліку з модулями закупівель та складського обліку; синхронізацію з платіжними системами для автоматичного підтягування операцій; зменшення ручних операцій;

3) Застосування FinTech-рішень у платіжних операціях з метою використання платіжних шлюзів і API-банкінгу; автоматичного звіряння платежів із банківськими виписками; використання QR-розрахунків та digital-wallets;

4) Удосконалення процедур внутрішнього аудиту на основі цифрових технологій через застосування автоматизованих систем контролю; використання програм для аналізу великих масивів даних; виявлення аномалій у розрахунках з постачальниками за допомогою алгоритмів машинного навчання;

5) Цифровізація процесу інвентаризації кредиторської заборгованості, яка включає в себе формування електронних актів звірки; автоматичне узгодження даних із системами контрагентів; зменшення часу на проведення контролю;

6) Захист даних та кібербезпека фінансової інформації, що відбувається через застосування хмарних рішень із підвищеним рівнем захисту; багатофакторної аутентифікації для доступу до фінансових систем; шифрування комунікацій між підприємством і постачальниками.

Отже, ведення обліку та проведення аудиту розрахунків із постачальниками в умовах цифровізації набувають стратегічного значення для підвищення фінансової стійкості підприємства. Удосконалення системи документального оформлення, автоматизація аналітичного обліку, застосування електронного документообігу, інтегрованих ERP-платформ та FinTech-інструментів забезпечують прозорість і оперативність облікових процесів. Запровадження внутрішнього аудиту, побудованого на цифрових моделях контролю, сприяє мінімізації ризиків, своєчасному виявленню помилок і зловживань, а також підвищенню достовірності фінансової звітності. Використання цифрових технологій у сфері розрахунків із постачальниками позитивно впливає на ефективне управління кредиторською заборгованістю, зміцнює платоспроможність підприємства та забезпечує його фінансову стабільність в умовах зростаючої діджиталізації усіх бізнес-процесів.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення: 21.10.2025)
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» № 20 від 31.01.2000. URL: N 20 від 31.01.2000 (дата звернення: 21.10.2025)
3. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. 400 с.
4. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н. С. Теорія бухгалтерського обліку : навчальний посібник. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. 516 с.
5. Макаренко А. П., Меліхова Т.О., Мусійченко О.Г. Аудит : навч. посіб. Запоріжжя : ЗДІА, 2024. 260 с.

Наконечна Н. В.
к.е.н., доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій
Національний університет "Львівська політехніка"

ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ КВАНТОВИХ КРИПТОГРАФІЧНИХ СИСТЕМ У ЗАХИСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

У сучасних умовах цифровізація економіки, широка інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій та глобальність бізнес-процесів підсилюють залежність державних і корпоративних систем від безперебійного обміну даними. Одночасно розвиток квантових обчислень породжує як нові технологічні можливості, так і серйозні загрози. Зокрема, технологія може поставити під сумнів стійкість традиційних криптографічних алгоритмів (наприклад, RSA або ECC), що використовуються для захисту комерційних, фінансових, державних даних [1].

У цьому контексті технології квантової криптографії — зокрема Quantum Key Distribution (QKD) і пост квантова криптографія (PQC) — набувають ключового значення, як елемент формування нової архітектури інформаційної та економічної безпеки.

В умовах, коли дані зберігаються довготривало, а ризик того, що зашифровану сьогодні інформацію можна буде дешифрувати в майбутньому (стратегія «збирати сьогодні – розшифровувати завтра», англ. "Harvest Now, Decrypt Later", HNDL), стає реальним викликом [2].

Таким чином, дослідження взаємозв'язку між квантовою криптографією і економічною безпекою набуває особливої актуальності для держави і бізнесу.